

**IMAGINEA SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI ÎN DOCUMENTE
DIPLOMATICE GERMANE
ÎNTRE INDEPENDENȚĂ ȘI RĂSCOALA DE LA 1907
*I. Reflecții germane pe marginea realităților socio-economice din România***

Nicolae IONIȚĂ

Cuvinte cheie: reformă agrară, țărănime, învoieli agricole, elită, funcționari.

Reforma agrară din 1864 și recunoașterea independenței României în 1878 au condus la o accelerare a procesului de modernizare în spațiul românesc, dar și de integrare a acestuia în sistemul economic și politic european. Aceasta a echivalat cu debutul unei serii de transformări ale realităților economice și sociale din România, unele dintre ele extrem de dureroase pentru o parte însemnată a populației și cu un potențial destabilizator pentru noul stat apărut pe scena politică europeană.

Cum dobândirea independenței de stat de către regatul român a fost urmată, în 1883, de încheierea unei alianțe politico-militare cu Germania, România devenind astfel principalul partener al Reich-ului din zona balcanică, a existat un firesc interes din partea Cancelariei de la Berlin față de potențialele amenințări la adresa stabilității proaspătului său aliat. Acest punct de interes a fost reflectat, după cum era și firesc, de către rapoartele diplomaților germani acreditați în România ulterior anului 1878, care au identificat drept principal pericol pentru supraviețuirea pe termen lung a statului român tensiunile sociale apărute în urma procesului de integrare în sistemul economic european și au acordat un spațiu foarte generos prezentării diferitelor probleme apărute în relațiile dintre diversele categorii sociale din spațiul românesc extracarpatic și a consecințelor acestora.

Prin studiul de față, mi-am propus redarea cât mai fidelă a imaginii societății românești relevate de rapoartele diplomaților germani în perioada cuprinsă între dobândirea independenței de stat a României și răscoala țărănească din 1907. Într-o primă parte, publicată aici, am încercat să redau cele mai interesante aspecte reieșite din documentele diplomatice germane referitor la situația universului rural românesc după 1878 – locuințele țăranilor, îmbrăcămintea și alimentația acestora, situația sanitară în rândul țăranimii și diversele maladii recurente care o afectau, modul în care a fost

aplicată reforma agrară din 1864 și consecințele acesteia, sistemul de învoieli agricole și urmările sale, tensiunile sociale apărute în mediul rural și aprecierile referitoare la potențialul de revoltă existent. Informațiilor de mai sus li se adaugă prezentarea considerațiilor diplomaților Reich-ului referitoare la situația muncitorilor români, la funcționarii români și modul în care selectarea și profesionalismul acestora afectau buna funcționare a statului și, în fine, la elita socială românească – marii proprietari de pământ – și transformările prin care trecuse aceasta în urma Tratatului de la Adrianopole și, mai ales, a reformei agrare din 1864.

Utilitatea unui asemenea demers nu constă în noutatea informațiilor prezentate, ci în reflectarea modului în care au fost privite transformările economice și sociale din România acelei perioade de către conducerea Germaniei de atunci, a cărei viziune era direct influențată de datele furnizate de reprezentanții săi la București. Acesta este motivul pentru care am căutat să redau cât mai fidel modul în care au fost reflectate realitățile românești în documentele diplomatice germane, acordând un spațiu larg citatelor din sursele utilizate și limitând, pe cât posibil, intervențiile personale asupra subiectelor tratate. Imaginea astfel rezultată este una eminentă *subiectivă*, fiind influențată de interesele economice și politice pe care diplomații germani le reprezentau, dar și de prejudecățile acestor funcționari ai Reich-ului cu un nivel înalt de educație, dar care proveneau dintr-un mediu în bună măsură cu totul străin de cel românesc. Firește, ordonarea materialului documentar, foarte vast și traducerea documentelor din limba germană îmi aparțin, dar aceasta sper să nu fi influențat într-o măsură semnificativă imaginea de ansamblu asupra societății românești, reflectată de documentele diplomatice germane ale acelei perioade. În condițiile în care alcătuirea unei imagini obiective asupra unei perioade istorice determinate presupune confruntarea a cât mai multor surse subiective, prin materialul de față nu fac altceva decât să pun la dispoziție informațiile cuprinse de un astfel de izvor istoric, în mod nedrept ignorat până în prezent.